

Tardor, bon temps per a la imatge

Cinc mostres fotogràfiques, de temàtica molt diferent, componen l'edició d'enguany d'aquestes II Jornades fotogràfiques, celebrades a València. Una bona ocasió de congraciar-nos amb la imatge.

Carles Gàmez

Durant tot aquest mes de novembre, se celebren a València, patrocinades per la Conselleria de Cultura, les II Jornades fotogràfiques. Cinc exposicions, repartides en diferents centres i sales de la ciutat, acompanyades d'un cicle de conferències, al voltant de les jornades i dels seus temes monogràfics.

Amb una projecció més ambiciosa respecte a les primeres jornades celebrades, les diferents exposicions presenten un panorama visual prou heterogeni, encara que s'haja tractat de centrar-les «al voltant del retrat», que anirien des de les colpidores imatges de l'Alemanya d'entreguerres al calidoscopi paisatgístic i humà d'un lloc tant típic-tòpic com l'Albufera valenciana, els Estats Units del New Deal, l'avantguarda històrica de la fotografia espanyola i una exposició monogràfica sobre l'obra del fotògraf amateur Vicente Martínez Sanz, amb la qual s'inicia la seua recuperació històrica, dins d'una temàtica postromàntica i costumista.

Amb el títol «L'Albufera: visió tangencial», s'ofereix a la sala d'exposicions de la Caixa de Pensions una mostra col·lectiva de dotze fotògrafs, tant de l'estat com de l'estranger, sobre el tema comú del llac. Dotze fotògrafs contemporanis, que treballaren durant tot l'estiu passat sobre aquest perímetre antropològic, amb plena llibertat temàtica, que donaria finalment un assortit conjunt de fotografies, dins de les diferents tendències actuals de l'art fotogràfic.

El resultat global del treball, malgrat el «denominador comú», és bastant eclèctic, tant estilísticament com

August Sander: «Els boxadors». (1928). El gran duc d'Hessen Nassan (1928). Home de negocis jueu (1936).

estèticament. Així, les naturaleses fantàstiques i nocturnes d'un Derek Bennet, al costat dels desolats paisatges urbans de Diana Block. Per a Gabriel Cualladó, l'element humà es col·loca en un primer pla: llauradors, paletes, teixidores, mestresses, la força d'uns rostres o l'expressivitat d'unes mans dedicades a l'ofici d'escriure (un retrat magnífic de Joan Fuster).

El granadí Vicente del Amo ha fixat l'objectiu en una sèrie de fotogra-

fies de gran bellesa plàstica, on el contrast entre un paisatge «idíl·lic» i el paisatge real s'alça com a únic horitzó possible. Els «experiments botànics» de Joan Fontcuberta, sota el títol d'Herbari Albuferenc, junt amb els collages fotogràfics del britànic John Goto, opten per la visió surrealista i apocalíptica, feta a base de residus industrials o herbes monstroses...

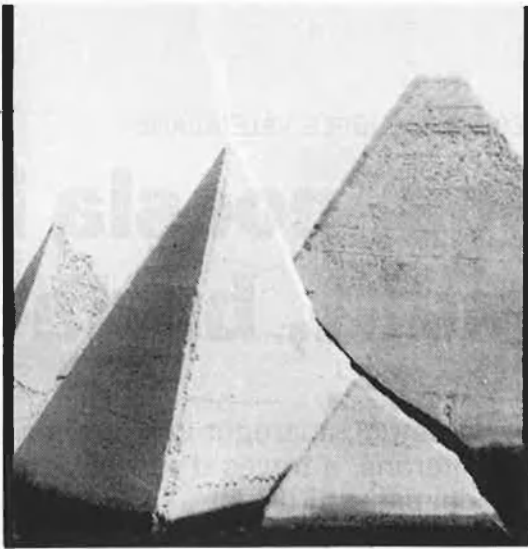
Possiblement, el conjunt de fotografies d'Andreas Müller-Pohle és un dels més compactes i rotunds de tota l'exposició, per la perfecció i la bellesa, a través d'una iconografia comuna hàbilment manipulada.

Les imatges de Paulo Nozolino ens transporten a una geografia anònima, inexpressiva, on l'element humà es desdibuixa o desapareix enmig de l'anatomia del paisatge. Humberto Rivas ha escollit el retrat com a mitjà expressiu, mentre Rafael Navarro tria l'aigua com a *leit motiv* seductor. Les fotografies de Philippe Salaün, amb el treball de Manel Rivas, completen aquesta mostra col·lectiva i «tangencial» sobre uns dels paisatges-fetitxe del País Valencià, abordat

per primera vegada d'una manera global, allunyada dels clics a què estàvem acostumats. Un treball conjunt suggestiu, polèmic, diferent, desigual...

L'altra gran exposició fotogràfica d'aquestes jornades ens ve de la mà del fotògraf alemany August Sander, un dels grans mestres renovadors de la fotografia d'aquest segle. L'obra que es presenta a la Sala Parpalló consta d'un conjunt de 150 fotografies, en blanc i negre, pertanyents

Dalt, dues fotos de l'exposició «L'Albufera, visió tangencial». La primera, de Gabriel Cualladó. La segona, d'Andrés Müller-Phole. Baix, «Trapezistes» (1938), de John Gutmann.

majoritàriament al període de la vida alemanya, entre les dues grans conteses mundials.

Sender retrata els seus compatriotes, i abraça tot l'espectre social de la col·lectivitat alemanya: la tendresa en el rostre d'uns músics ambulants, el rostre assenyat de l'industrial, la dignitat del director d'un circ de puces, l'home de negocis jueu o la prepotència de l'amo d'un restaurant, banquers, mendicants, missioners, aristòcrates, funcionaris, jornalers...

Una Alemanya captada en tota l'extensió a través d'un centenar de rostres, que esdevenen primera pàgina de la crònica d'un país a punt de conformar un dels més perversos sistemes polítics de tota la història de la humanitat.

Al Centre Fotogràfic Visor, un altre fotògraf alemany, John Gutmann, que desenvoluparia la seua carrera als Estats Units, a causa de la instauració del nazisme en el seu país. Es tracta d'un conjunt de quaranta

L'opinió de Francesc Jarque

«Un esforç organitzatiu»

Hem triat l'opinió d'un dels fotògrafs més significatius del País Valencià, Francesc Jarque, perquè ens done la seua visió sobre aquestes II Jornades Fotogràfiques a València:

«La visió que un espectador pot obtenir de l'exposició sobre l'Albufera és potser una mica desorientadora, ja que els treballs no responen excessivament a la proposta inicial d'estudi antropològic. Els treballs que més s'aproximen a aquest plantejament serien els de Cualladó i els de Manel Ubeda. Això no vol dir, clar, que els altres treballs no tinguen interès. A mi, em sembla molt interessant el treball d'Andreas Müller, el qual fa una visió de l'Albufera que, sense perdre el caràcter creatiu, presenta unes anotacions crítiques, sense abandonar-ne la imatge positiva. A banda això, és molt positiu l'esforç que ha fet la Conselleria a l'hora de realitzar aquesta exposició. Només un detall lamentable: l'oblit d'alguns fotògrafs valencians coneixedors del tema i més acostats a la problemàtica.

De les cinc exposicions, n'hi ha una que és simplement magnífica: la d'August Sander. Jo no havia vist mai una galeria arquetípica humana que tingué la força plàstica que tenen els retrats d'aquest autor presents en l'exposició.

L'exposició de Vicent Martínez Sanz té la importància de la recuperació d'un fotògraf valencià de la primera meitat del segle, que ens deixa veure unes interessants inquietuds de tipus pictòric. Per a mi, la part més interessant de l'exposició és aquella on el paisatge no és només paisatge, sinó que es barreja amb la presència humana.

L'exposició de Jhon Goutmann aconsegueix unes imatges i uns enquadres fascinants.

Amb tot, crec que el que cal és destacar el fet que es realitzen les jornades, l'esforç aportat pels organitzadors i la qualitat, tant de les exposicions com dels catàlegs.»

fotografies realitzades entre 1934 i 1939, en plena gran depressió. La seua obra és, sobretot, la mirada oberta i sobtada, crítica i irònica, d'un europeu davant «l'espectacle americà». La iconografia popular d'un poble multirracial, per al qual la seua història es redueix sovint a les estrelles de Hollywood i als auto-restaurants, la música de Count Basie i els ous amb pernil...

Una exposició sobre el fotògraf valencià, Vicent Martínez Sanz (1894-1945), al Centre Cultural de la Caixa d'Estalvis de València, i una altra sota el títol «Idas y Caos», a la Sala d'Exposicions de l'Ajuntament, conformen les altres mostres fotogràfiques d'aquestes segones jornades.

Esperem que aquest esforç que ha fet la Conselleria de Cultura enguany continuarà en pròximes edicions, amb una ampliació de la participació que permeta convertir València en una capital fotogràfica... encara que només siga per la tardor...